

Nowelizacja *Ustawy* *o systemie oświaty*

Marcin Majchrzak, Michał Łyszczarz

Zakończyły się prace legislacyjne nad istotną nowelizacją *Ustawy o systemie oświaty*. Chociaż głównym celem nowelizacji jest wprowadzenie zmian dotyczących przeprowadzania egzaminów ósmoklasisty i maturalnego, to jednak jej zakres jest szerszy i obejmuje również inne pola funkcjonowania jednostek oświatowych, m.in. zwiększenie liczby zatrudnionych w przedszkolach i szkołach nauczycieli specjalistów.

Prezydent 18 maja podpisał *Ustawę z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw*. Nowelizacja zmienia nie tylko wspomnianą w tytule *Ustawę o systemie oświaty*, ale także *Kartę nauczyciela*, *Prawo oświatowe*, *Ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, *Ustawę o systemie informacji oświatowej* i *Ustawę o finansowaniu zadań oświatowych*.

ZMIANY DOTYCZĄCE EGZAMINU ÓSMOKLASISTY

Zgodnie z planowanymi zmianami – począwszy od roku szkolnego 2022/2023 – egzamin ósmoklasisty miałyby być przeprowadzany:

- 1) w terminie głównym:
 - a) w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz w szkołach dla dorosłych, w których nauka kończy się w semestrze wiosennym – w maju,
 - b) w szkołach dla dorosłych, w których nauka kończy się w semestrze jesiennym – w styczniu;
- 2) w terminie dodatkowym:
 - a) w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz w szkołach dla dorosłych, w których nauka kończy się w semestrze wiosennym – w czerwcu,

- b) w szkołach dla dorosłych, w których nauka kończy się w semestrze jesiennym – w maju.

Rozwiązanie to ma zapewnić uczniom więcej czasu na przygotowanie się do egzaminu.

W związku z powyższą zmianą konieczne byłoby też zmodyfikowanie terminu przekazywania zaświadczenia o szczegółowych wynikach egzaminu ósmoklasisty. Ponieważ zaświadczenie to nie będzie mogło zostać wydane wraz ze świadectwem ukończenia szkoły podstawowej, po zmianie CKE będzie określała w komunikacie dotyczącym harmonogramu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty termin, w którym okręgowe komisje egzaminacyjne będą je przekazywały dyrektorom szkół.

Kolejna zmiana dotyczy rezygnacji z przeprowadzania od roku szkolnego 2022/2023 egzaminu ósmoklasisty z czwartego przedmiotu obowiązkowego, wybranego spośród przedmiotów: biologia, chemia, fizyka, geografia lub historia. Decyzja ta ma wynikać z postulatów zgłaszanych do resortu przez środowiska nauczycieli i rodziców, którzy wyrażali obawy, że egzamin ósmoklasisty z czwartego przedmiotu do wyboru spowoduje konieczność skupienia się przez uczniów na jednym (wybranym) przedmiocie, kosztem przedmiotów pozostałych.

Istotną zmianą jest również wprowadzenie zasady, zgodnie z którą w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 egzamin ósmoklasisty będzie przeprowadzany na podstawie wymagań egzaminacyjnych, które stanowią zawężony katalog wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej. Wynika to z faktu, że w tym okresie do egzaminu będą przystępować uczniowie, którzy przez dużą część czasu realizowali kształcenie w formie zdalnej, która znalazła szerokie zastosowanie w okresie epidemii. Znowelizowane przepisy będą zawierały upoważnienie do wydania przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania stosownego rozporządzenia, określającego wytyczne w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu ósmoklasisty przeprowadzanego w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 (zapewne będą one analogiczne do tych, które stanowiły podstawę przeprowadzania egzaminu w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022).

ZMIANY DOTYCZĄCE EGZAMINU MATURALNEGO

Aktualnie obowiązujące przepisy przewidują, że:

- 1) absolwenci szkół ponadpodstawowych, aby zdać egzamin maturalny, powinni uzyskać 30 proc. punktów możliwych do uzyskania zarówno z przedmiotów obowiązkowych, jak i z jednego przedmiotu dodatkowego,
- 2) absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, aby zdać egzamin maturalny, powinni uzyskać 30 proc. punktów możliwych do uzyskania z przedmiotów obowiązkowych i przystąpić do jednego przedmiotu dodatkowego.

W związku z powyższym, w celu zachowania równości szans dla absolwentów starego i nowego ustroju szkolnego przystępujących do egzaminu maturalnego po raz pierwszy, nowelizacja zakłada wprowadzenie przepisów szczególnych, na podstawie których w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 absolwent szkoły ponadpodstawowej i ponadgimnazjalnej zda egzamin maturalny i uzyska świadectwo dojrzałości, jeżeli otrzyma z każdego przedmiotu obowiązkowego co najmniej 30 proc. punktów możliwych do uzyskania i przystąpi do egzaminu z co najmniej jednego przedmiotu dodatkowego. W ten sposób przez te dwa lata szkolne zrezygnowano z progu zdawalności w przypadku przedmiotu dodatkowego odnośnie absolwentów szkół ponadpodstawowych. Obowiązek uzyskania 30 proc. punktów z jednego przedmiotu dodatkowego będzie dotyczył wszystkich absolwentów szkół ponadpodstawowych, począwszy od roku szkolnego 2024/2025.

Co więcej, analogicznie jak w przypadku egzaminu ósmoklasisty, proponuje się, aby również w przypadku egzaminu maturalnego był on przeprowadzany w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 na podstawie wymagań egzamina-

cyjnych określonych przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania. Zmiana ta jest uzasadniona pobieraniem przez uczniów nauki w formie zdalnej w okresie trwania epidemii, a także chęcią ujednolicenia warunków zdania tego egzaminu dla absolwentów starego i nowego ustroju szkolnego. Natomiast od roku szkolnego 2024/2025 egzamin będzie przeprowadzany na podstawie wymagań określonych w odpowiedniej dla absolwenta podstawie programowej kształcenia ogólnego.

ZDALNE SZKOLENIE EGZAMINATORÓW

Nowelizacja wprowadza do *Ustawy o systemie oświaty* regulację art. 9c ust. 2ab, stosownie do którego „(...) szkolenie kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów, o którym mowa w ust. 2 pkt 8, może być przeprowadzone za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 *Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną* lub za pomocą innych środków łączności”. Szkolenie kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów może się zatem odbywać za pomocą środków komunikacji na odległość.

DOSTOSOWANIE PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH REKRUTACJI DO SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

Ponieważ zmiana terminu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty z kwietnia na maj będzie miała wpływ na późniejszy przebieg postępowania rekrutacyjnego do szkół ponadpodstawowych (wyniki egzaminu będą dostępne po zakończeniu zajęć dydaktycznych), nowelizacja wprowadza kilka zmian dostosowujących, tak aby możliwe było zachowanie ustawowego terminu do zakończenia wszystkich etapów postępowania rekrutacyjnego i uzupełniającego – a więc do końca sierpnia. W rezultacie nowelizacja zakłada:

- 1) skrócenie do pięciu dni terminu dla wójta (burmistrza, prezydenta miasta), których zadaniem jest potwierdzenie okoliczności zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 150 ust. 2 pkt 1 lit. a i c *Prawa oświatowego*, składanym we wniosku o przyjęcie w postępowaniu rekrutacyjnym do szkół i placówek oświatowych, z wyjątkiem postępowania rekrutacyjnego przeprowadzanego do placówek przedszkolnych, o których mowa w art. 131 ust. 1 *Prawa oświatowego*,
- 2) skrócenie do trzech dni terminu na poszczególnych etapach postępowania odwoławczego, o którym mowa w art. 158 ust. 6–9 *Prawa oświatowego*, dla rodziców niepełnoletnich kandydatów lub pełnoletnich kandydatów oraz dla komisji rekrutacyjnej i dyrektora publicznej szkoły lub placówki oświatowej.

Jednocześnie nowelizacja zakłada umożliwienie podejmowania czynności związanych z procedurą rekrutacyjną, o których mowa w art. 150 ust. 7–9 i art. 158 ust. 6–9 *Prawa oświatowego*,

za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub za pomocą innych środków łączności, a w przypadku czynności podejmowanych przez komisje rekrutacyjne – także w trybie obiegowym. Planuje się również poszerzenie zakresu czynności, które komisja rekrutacyjna będzie mogła dokonywać za pomocą środków komunikacji elektronicznej (w tym weryfikacja wniosków oraz potwierdzanie okoliczności zawartych w oświadczeniach).

ZAPEWNIENIE POMOCY SPECJALISTÓW PO OKRESIE EPIDEMII

Część z planowanych zmian wynika z chęci zwiększenia wsparcia dla uczniów po długotrwałym okresie nauczania zdalnego w warunkach epidemii. Pozostawanie przez uczniów w izolacji wymaga podjęcia działań mających na celu objęcie ich wsparciem wychowawczym, profilaktycznym i pomocowym w różnorodnych formach i na jak najszerszą skalę. Rozwiązaniem tego problemu, przynajmniej częściowym, ma być zwiększenie liczby zatrudnionych w przedszkolach i szkołach nauczycieli specjalistów.

WAŻNE!

Zadania pedagogów specjalnych mają zostać określone w przepisach w sprawie zasad organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Obecnie wsparcie z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniów jest udzielane przez nauczycieli odpowiednio wychowania przedszkolnego, edukacji wczesnoszkolnej, nauczycieli przedmiotu oraz nauczycieli praktycznej nauki zawodu we współpracy z nauczycielami pedagogami, psychologami, terapeutami pedagogicznymi i logopedami.

Liczba etatów nauczycieli specjalistów

Nowy przepis art. 42d *Karty nauczyciela* określa minimalną łączną liczbę etatów nauczycieli pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów lub terapeutów pedagogicznych, którzy będą musieli być zatrudnieni w:

- ▶ przedszkolu niebędącym przedszkolem specjalnym,
- ▶ szkole podstawowej,
- ▶ liceum ogólnokształcącym,
- ▶ technikum i branżowej szkole I stopnia, niebędących szkołami specjalnymi,
- ▶ szkole artystycznej realizującej kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej lub liceum ogólnokształcącego oraz w zespole, w skład którego wchodzi to przedszkole lub ta szkoła.

Obowiązkiem tym nie zostaną objęte inne formy wychowania przedszkolnego oraz przedszkola i szkoły specjalne.

